

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: [312] 842-7325

VOLUME LX Nr. 22

KETVIRTADIENIS, Rugpjūčio [August] 23, 1979

KAINA 25 c.

KASDIEN

PANEVĖŽYJE

NIKARAGVA BUS LIAUDIES KURS NAUJĄ PARTIJĄ KAD DOLERIS SMUNKA PRISIEIS SELPTI IR BIZNIUS

Nikaragvos liaudis laimėjo, bet kiek ilgai truks pasiekti tikslą—atsikratyti žmogaus kito žmogaus išnaudojimo, sunku pasakyti. Tačiau sandinistų valdžios pirmi ėjimai rodo, jog žengia nekreivu keliu, imdami už pakarpos bankus ir Somozos latifundijas.

Todėl nė truputį nenuostabu, kad reakcininkai gvoltu šaukia, jog Nikaragva bus antra Kuba. Kokia ji bus, nesvarbu, bet kad bus liaudies Nikaragva, tai daugiau kaip tikra.

Praėjo laikas, kad imperialistai su savo mariniais liaudies valią užsmaugtų ir priverstų jiems nusilenkti.

...

Kad teks pergyventi recesiją, infliacijos pasiūkėjimas, niekas nebeabejoja. Ir nelengva bus pergyventi. Nes kaip administracijos ekonomistai sako, kaip recesija, taip infliacija bus daug sunkesnės, negu prezidentas mano.

Ypač numatomas skaudus smūgis darbo liaudžiai. Jeigu oficialiai nedarbas dabar yra 5.6 procento, tai iki pabaigos šių metų jis padidės iki 8.2 procento, bedarbių armija padidės keliais milijonais.

Kalbant apie infliaciją, ji palies visus. Daugeliui gyvenantiems ir skurdo ribos šioje pusėje teks pusėtinau pasispausti, subalansuoti šeimos biudžeta, kai viskas ims brangti šuoliais.

...

Korporacijų jėga Amerikoje yra daug didesnė už šio krašto piliečių jėgą, sako ekologas Barry Commoner ir kiti aktyvistai liberalai. Ir, girdi, atėjo laikas visa tai pakeisti įkūrus naują partiją.

Barry Commoner ir jo plauko liberalai partiją numato pavadinti "Piliečių partijos" vardu. Partijos organizatoriai mano, kaip prieš 125 metus įkurta respublikonų partija sulošė svarbų vaidmenį dėl to, kad Whig ir Demokratų partijos ignoravo vergiją, taip jų partija sulošė svarbų vaidmenį dėl to, kad demokratų ir respublikonų partijos ignoruoja piliečių jėgą.

Skamba gražiai, bet ar kas iš to išeis, prašosi klausimas. Prieš korporacijų interesus atstovaujančių demokratų ir respublikonų partijas trečia partija turi būti liaudies masių partija, o ne jos užmantojų.

...

Didmiesčių pakraščiuose ir apylinkiniuose miesteliuose nebebrangsta namai, nes per brangu važiuoti toli miestan į darbą. Aimanuoja kurortų (resorts) savininkai, kad drastiškai mažėja biznis: pa-brangus gazolinui Wisconsin net 23 procentais sumažėjo. Nekas ir automobilių pramonei. Žmonės mažiau perka automobilių.

Nauji žemaičių-aukštaičių kvartalai Panevėžyje.

L. Grubinsko nuotr.

Miestas prie Nevėžio nestokoja įkurtuvių: dar šiemet per 900 panevėžiečių gaus naujus butus. Daugiausia jų bus naujajame Klai-pėdos mikrorajone: čia dabar gyvena per 20 tūkstančių panevėžiečių, o kita tiek įsikurs artimiausiais metais. Statomi paskutiniai namai Žemaičių mikrorajone.

Šiemet Nevėžį perjuos dar vienas tiltas, ir turėtų būti užbaigta upės užtvanka ties Skaiskalnio parku. Dirbtinės marios žada tapti jaukia panevėžiečių poilsiviete. Rugsėjo pirmoji moksleivius pakvies į naują 14-ąją vidurinę mokyklą. Įkurtuves švęs ir mažieji panevėžiečiai keliuose vaikų lopšeliuose-darželiuose. O statybininkai jau kloja pamatus naujiems kultūros rūmams Nevėžio pakrantėje.

Artimiausiu metu Lenino aikštė žada gerokai pasikeisti: baigiamas naujas miesto centro išplanavimo projektas. Jo autorius—architektas Mindaugas Steponavičius. Pietinę aikštės dalį baigs nauji miesto

Su gazolino brangėjimu, brangsta transportas. Su transporto brangėjimu, brangsta maisto produktai.

Ir kaip atrodo, gazolinas brangs. Dolerio vertei smunkant naftą eksportuojančios šalys tariasi sušaukti nepaprastą susirinkimą ir susitarti vėl pabranginti naftą. O kiek dar brangs dereguliuavus nacionalinės naftos kainas, kad didysis naftos biznis šienautų bilijoninius pelnus? Nenuostabu, kad gyvenimo lygis krinta, žmonės nebelaukia, kad bus geriau, o laukia, kad bus blogiau.

...

Mokėsių mokėtojų pinigais reikia remti socialinio aprūpinimo pašalpomis šeši milijonai amerikiečių šeimų. Pasirodo, ateina laikas, kad reikės remti ir bizniai, kad nesubankrutintų. Chrysler automobilių korporacija jau prašo, kad valdžia paskolintų bilijoną.

Blogi reikalai su mūsų kapitalistinės gamybos sistema.

S. J. Jokubka

Tarybų rūmai. Greta jų iškils miesto ir rajono liaudies teismo pastatas. Šiaurinėje dalyje bus rekonstruoti senieji pastatai. Panevėžiečius jau pradžiugino viename iš rekonstruotų aikštės pastatų įsikūrusi jauki cukrainė "Aguonėlė."

Gražių poilsio kampelių žada tapti prie aikštės besiglaudžiant Nevėžio senvagė. Čia bus įrengtas vandens baseinas ir terasa. Baseiną papuoš vakarais apšviečiamų vienuolikmetrių fontanų pūslai.

Aikštė prie "Garso" kino teatro pasipuoš nauja dekoratyvine skulptūra "Pramonė," kurią sukūrė vilnietis skulptorius Bronius Vyšniauskas. Panevėžietė skulptorė Veronika Vildžiūnaitė dviem savo darbais dar šiemet žada papuošti 5-osios ir 11-osios vidurinių mokyklų kiemus. 2-oji vidurinė mokykla savo aktų salę papuošė skulptoriaus Juozo Lebednyko metalo tripliku "Taika."

Skulptorius Algis Vytėnas, sukūręs seniausią miesto J. Balčikonio vidurinei mokyklai, atšventusiai

250 metų sukaktį, čia besimokiusių įžymių kultūros, mokslo ir meno veikėjų plaketes, kuria naują darbą Tarptautiniams vaikų metams.

1970 m. Panevėžyje buvo tik 70,000 gyventojų, o 1979 m. jau yra 102,000. Naujus gyventojus traukia išaugusi Panevėžio pramonė. Mieste veikia 28 stambios imonės. Ypač garsi "Ekranų" gamykla savo gaminiais kaip kinoskopais spalvotai televizijai. Panevėžyje taip pat gaminami agregatai elektroninėms skaičiavimo mašinoms. Miestas didžiuojasi kompresoriais, stiklo gaminiais, linų apdirbimu, cukraus fabriku.

Mieste veikia 14 vidurinių mokyklų, 7 technikos mokyklos, Kauno politechnikos instituto vakarinis fakultetas, net 33 vaikų darželiai. Panevėžys vainikuojasi visoje šalyje pagarsėjusiu dramos teatru, kuriam vadovauja plačiai žinomas režisorius Juozas Miltinis.

Nauji miesto rajonai dygsta nuo senojo Panevėžio į šiaurę ir į šiaurės vakarus. Miesto teritorija jau siekia 2,610 hektarų plotą.

Trumpai

— Illinois valstija laiminga. Visoje šalyje nedarbas liepos mėnesį padidėjo vienu dešimtadaliu procento, Illinois valstijoje sumažėjo šešiais dešimtadaliais procento.

— Nikaragvos nuverstas diktatorius Anastasio Somoza buvo nuvykęs į Bahamų salas pabūvoti, bet salų valdžia atsisakė jį priimti kiek ilgesniam laikui.

— Cikagos policijos duomenimis, per pirmuosius šių metų šešis mėnesius mieste buvo 683 moterų išprievartavimai ir bandymai išprievartauti. Tai yra 20 procentų daugiau, negu per pirmą pusmetį praeitų metų.

— Dėka liaudies spaudimui, kongrese vyravauja nuotaika, kad SALT II sutartis bus ratifikuota.

— Tel Avivo laikraščio "Haretz" viešosios nuomonės tyrinėjimo rezultatai, prez. Carteris Izraelyje

daug populiariškesnis, negu savo šalyje—Jungtinėse Valstijose.

— Cikagos Romos katalikų parapijos praeitą gegužės mėnesį popiežiui surinko daugiau kaip \$500,000. Palyginus su praeitų metų rinkliava, šiemet surinko trečdaliu daugiau.

— Amoco gazolino kompanija rengiasi pradėti gazoliną pardavinėti litrais. Vienas galonas lygus 3.8 litro.

— Nuo po "Trumano doktrinos" iš Graikijos pabėgo virš 50,000 graikų nuo reakcinių režimų ir socialistines šalis. Jie dabar nori grįžti į savo gimtinę, bet Graikijos valdžia jų neįsileidžia.

— Antrame šių metų ketvirtyje JAV korporacijų pelnai padidėjo 19.6 procento. Tuo tarpu nacionalinė produkcija sumažėjo 3.3 procento.

VILNIS

Lithuanian Peoples Bi-weekly

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50; Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00; foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

3116 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois

Apie pabėgėlius iš Vietnamo

Didžioji spauda, tarnaujanti reakcijos puolimams prieš socializmą, refinuotos propagandos žiniomis ir komentarais daugeliui žmonių sujudo širdis dėl pabėgėlių vietnamiečių likimo. Bet kas jie yra ir kodėl bėga, teisingų žinių beveik nėra, o tik, kad Vietnamo komunistai juos persekioja už nesutikimą su įvesta socialistine santvarka šalyje.

Tai nesąmonė. Kaip žinia, dauguma pabėgėlių yra kinų kilmės asmenys. Jie gyvena Vietname jau daug dešimtmečių. Ir iki šiol nebuvo žymu, kad šie žmonės masiškai būtų nusprendę grįžti į "protėvių tėvynę." Savaiame kyla klausimas: kodėl tai vyksta dabar? Viskuo kalta Pekino propaganda, pradėjusi ardomąją veiklą tarp vietos kinų, įtikinédama juos išvykti iš Vietnamo. Tai pažymi netgi prancūzų laikraštis "Mond," 1979 m. birželio 27 d. Girdi, "nuo 1979 m. gegužės mėnesio Pekino vadovai sąmoningai provokavo masišką išvykimą kinų mažumos—kinų kilmės asmenų, kurie sudaro 80 procentų pabėgėlių." Į Vietnamą siunčiami tūkstančiai Pekino agentų. Jie kursto nacionalizmą, griebiasi visokių priemonių, kad sukompromitavus Vietnamo liaudies valdžią.

Taipgi reikia turėti galvoje, Saigone prieš išvadavimą nusikaistamumas, narkomanija, prostitucija, korupcija klestėte klestėjo. Miesto gatvėmis slampinėjo tūkstančiai dykaduonių. Amerikiečių sukurta ši "linksmybių industrija" šiandien likviduota. Be darbo liko milžiniška armija žmonių, gavusių iš jos pelną. Valdžia pasiūlė šiems žmonėms dirbti žemės ūkyje. Kai kurie sutiko. Tačiau buvę Saigono mafijos nariai, prostitutės, narkomanai ir sąvaduotojai dirbti žemės ūkyje nenori. Kai tik pasitaiko proga, jie bėga iš Vietnamo, trokšdami grįžti prie ankstesnio gyvenimo.

Yra dar viena nemaža pabėgėlių kategorija. Tai buvę amerikiečių liokajai, susitepę rankas krauju ir biją atpildo. Dar ir šiandien neišaiškinta daug nusikaltėlių, dalyvavusių įgyvendinami liūdnei pagarsėjusią "Fenikso programą." Paaiškėja vis daugiau Thieu armijos karininkų bei kareivių, kurie dalyvavo šiurpiose žudynėse, kankinimuose. Žinoma, visi jie stengiasi kaip įmanydami pabėgti iš šalies.

Ar protinga būtų nutylėti?

Prezidento Carterio nuomone, amerikietis kiekviena proga turėtų kalbėti ką nors gero apie Ameriką. Taip, yra daug ko gero pasakyti apie Ameriką, bet nutylėti blogo abejojojama, ar tai būtų patriotizmas bei demonstravimas meilės savo kraštui. Žmogus, kuris save tik giria, nelabai koks žmogus. Toks žmogus savęs nepažįsta, o jeigu pažįsta, tai jis yra dviveidis.

Associated Press-NBC žiniomis, apie trečdalis amerikiečių šeimų šiemet finansiniu atžvilgiu daug prastesnėje padėtyje, negu buvo praeitais metais. Ir apklausinėtų žmonių daugiau kaip pusė mano, jog krašto ūkis vieton gerėti, prastėja. Vadinasi, kitais metais bus prasčiau gyventi, negu dabar.

Louis Harris instituto duomenimis, 77 procentai šeimų daugiau ar mažiau yra prasiskolinę ir apie pusę jų susirūpinusios, kaip iš skolų reikės išbristi.

Be abejo, daugiausia rūpesčio tiems, kurie turi nusipirkę išmokėjimo sąlygomis namus, nes perkant nenumatė, kad pragyvenimas taip šuoliais brangs. Nemaža rūpesčio kelia ir tiems, kurie perka išsimokėjimo sąlygomis automašiną, televizorių, šaldytuvą, baldus, netgi indus, drabužius, apavą. Perkant atrodo, išsimokės. Jautienos svaras tik apie \$2, bet štai, praėjo kiek laiko, pirktas daiktas dar neišmokėtas, o jautienos svaras pabrango iki virš dviejų dolerių. Yra rūpesčio reikalas išsimokėti už pirtą daiktą.

Arba paimkime neturtingus namų savininkus. Kiek jiems rūpesčio kelia šiekie tokie namelio pataisymai. Taiso patys savaitgaliais ir poilsui atliekamu laiku. Cenzo biuro duomenimis, kas ketvirtame tokių savininkų name ar namelyje į rūšį veržiasi nutekėjimų ar atitekėjimų vanduo. 15 procentų visų namų savininkai skundžiasi dėl pelių ir žiurkių. Arba, trečdalis žmonių skundžiasi dėl triukšmo gatvėse, kad negali naktį ilsėtis, ketvirtadalis skundžiasi, kad gatvės nakties metu nepakankamai apšviestos.

O kiek dar visokių kitokių nepasitenkinimų, aimanavimų. Ypač daug nepasitenkinimų maisto produktais, daiktų, drabužių bei apavo defektais. Dėl defektų 81 procentas žmonių skundžiasi: nusipirkai ir štai kas! 30 procentų žmonių skundžiasi neatsigindami musių ir vabalų.

O kiek dar daugiau yra blogo Amerikoje! Pavyzdžiui, George Washington universitetas susekė, jog baigusių vidurines mokyklas 60 procentų ir 65 procentai baigusių kolegijas pažįsta marijuanos skonį. Tenka manyti, kad daugiau ar mažiau jų yra ragavę ir kitokių narkotikų. Kiek šio brudo vartoja palaidas jaunimas, baisu ir pagalvoti, kai kontrabandos keliu narkotikai į Ameriką gabenami už milijonines sumas.

Na, ir kaip apie visa tai nekalbėti, visa tai slėpti! Kad tave kitas pavadintų kvailiu ar saktu amerikiečiu!

2

APŽVALGA

Apie religijos laisvę Lietuvoje

Emigracijoje klerikalai apsiptoję šaukia, kad Lietuvoje nėra religinės laisvės. Žinoma, taip nėra kaip buvo anksčiau: bažnyčia atskirta nuo valstybės, valdžia nebeduoda subsidijų, kunigams nebemoka algų, mokyklose uždrausta mažamečiams vaikams į galvutes pūsti religiniai burtai... Nebėra, kad kunigai būdavo viskas. Tačiau religijai leista gyvuoti, neginčijamas faktas. Yra ir bažnyčios, jeigu yra kas jas lanko ir išlaiko, ir kulto reikalams leidžiamos knygos, ir netgi yra kunigų seminarija, parapijos, klebonai.

Štai ką rašo klerikalų "Darbininkas" birželio 29 d., komentuodamas Lietuvos vyskupijų liturginės komisijos pranešimą, atsiųstą Vatikanui, kas padaryta Lietuvoje 1977 ir 1978 metais liturginiame atsinaujinime. Pranešime ta komisija akcentuoja:

"Liturginis atsinaujinimas yra neįmanomas be naujų liturginių knygų. Dėl to jau kelinti metai daromi mišiolai ir jo lektoriaro vertimai. Šiuo metu didesnė viso to darbo dalis jau galutinai užbaigta. Kas liečia mišiolą, jau atlikta trečioji arba ketvirtoji ir kai kur penktoji jo redakcija, kas kartą pasitelkiant specialistus teologus ir filologus. Lektoriarui tarnauja Naujojo Testamento 1972 vertimas, kurį Sv. Sostas išgyrė ir patvirtino liturginiam vartojimui; psalmių tekstai imami iš naujojo vertimo, išleisto 1973. Kitų Senojo Testamento knygų perikopas teko specialiai šiam reikalui išversti ir suredaguoti."

Toliau:
"Nuo 1978 ruošiamas naujas mišių giesmynas lietuvių kalba su gaidomis. Atnaujintojo Romos ritualo atskiros knygos jau išverstos, bet dar reikia vertimą peržiūrėti ir patobulinti. Tai bus atlikta, kai bus paruošti mišiolas ir lektoriaras..."

Na, ir kokia ten Lietuvoje religijos nelaisvė. Kunigams reikalingas bažnyčios liturginiams reikalams visokias knygas verčia, tobulina, leidžia. O čia gvoltu šaukia, kad ten kunigams nevalia nė iš vietos pajudėti.

Stinga kaip klierikų

Suguzėję į Vakarų kraštus nacionalistai Vakarų Vokietijoje turi lietuvišką gimnaziją. Sūkaujantiems išlikti lietuviams ši mokslo institucija turėtų kunkuliuoti visu pajėgumu kaip kibirkščiuojantis lietuvių židyns toli nuo Lietuvos. Bet taip nėra. Gimnazija vos vegetuoja. Kaip b. kv. (Kviklys) "Drauge" liepos 23 d. komentuoja, "seniau ji prašė pinigų, aukų, vėliau mokytojų, o dabar ypatingai prašo mokinių." Išties, jeigu 1954 metais gimnazijoje buvo 180 moksleivių, 1964 metais—96, o šių metų mokslo pabaigoje bebuvę vos 60, tokiems kaip b. kv. (Kvikliai) yra ko aliarmuoti.

Jeigu vaikus siūsti į gimnaziją būtų brangu, toks nacionalistų abejingumas gimnazija, būtų kiek pateisinamas. Gi dabar, moksleivio išlaikymo ir kelionės išlaidos tik

apie 2,000 dolerių per metus. Žinoma, biedniokui dypukui nėra pigu, bet tiems, kurie čia Amerikoje savo vaikus leidžia į aukštąjį mokslą, nėra brangu. Tačiau vis tiek savo vaikų neleidžia, nors patys visa gerkle šūkauja apie išlikimą lietuviams emigracijoje.

Galimas daiktas, vaikai nenori mokytis lietuviškai, nes, pavyzdžiui, Illinois universitete vargas buvo į lietuvių kalbos kursų užverbuoti keliolika studentų. Bet tam nesinori tikėti. Į Vilniaus universitetą grūste grūdasi pasitobulinti lietuvių kalbos. Štai, tik per pastaruosius kelerius metus buvo nuvykę daugiau kaip 120 jaunuolių. Jeigu ten būtų pakankamai vietų, šis skaičius keleriojai būtų didesnis.

Kad Vasario 16 gimnazijoje krizė moksleivių, ar tik nebus priežastis ta, kad nacionalistų lietuviybė nelygi lietuviybei Lietuvoje. Nacionalistų vaikai neturi pašaukimo nacionalistų lietuviybei taip, kaip jaunuolis neturi pašaukimo būti kunigu.

Ir ar neišeina taip, kad gimnazijai pinigų nereikia, bet nėra mokinių, kaip kunigų seminarijoms pinigų nereikia, bet nėra klierikų.

JAUNIMAS NEBEP AISO REAKCININKŪ

Grigaičio, Simučio ir Vaidylos viešpatavimo metais Amerikos atžagareiviams lietuviams ir kai Vašingtone kongrese perdėm vyravo reakcinės nuotaikos, sukeltos markartizmo, buvo įvestas įstatymas paskelbti "Pavergtų tautų sąvaite," nukreiptą prieš socialistinį pasaulį, imtinai prieš Tarybų Sąjungą. Kaip atžagareiviai, taip pokario metais tik ką Amerikon suvežti dypukai, dar nesušilę kojų šioje sąlyje, įstatymą pasitiko išskėstomis rankomis bliauti ir rėkti, kad Lietuva okupuota, pavergta.

Pirmuosius dvejus ar trejus metus šios savaitės minėjimai sukeldavo šokių tokius triukšmelius makartizmo antikomunistinės istorijos likučiams puoselėti. Bet kuo tolyn, tuo labyn pradėjo jos blėsti, dūlėti. Netgi prezidentai po jų proklamacijomis pradėjo pasirašyti nenoriai, išskiriant kongrese vieno ar kito nario šlykščius pasisakymus už šią "šventę." Bukagalviai atžagareiviai lietuviams drauge su Grigaičiu, Simučiu ir Vaidyla beveik visi išmirė, dauguma naujųjų ateivių (dypukų) nuėjo paskui įsigytus savo mūrinius ar taupomosios kasos knyguotes, o sąžiningesni dypukai lietuviybės atžvilgiu vis labiau ėmė suprasti, kad tie "Pavergtų tautų savaitės" minėjimai yra tik progos pilti pamazgas ant Lietuvos liaudies, pasirinkusios socialistinį kelią. Pirmiausia tai suprato dar nenulietuvėjęs dypukų jaunimas, ypač ragavęs aukštojo mokslo. Ir priėjo prie to, kad į šios savaitės minėjimus numojo ranka. Kaip "Naujienos" liepos 26 d. laidoje rašo, šiemet "Pavergtų tautų" eisenoje "buvo gana gausus Reorganizuotos Lietuvių Bendruomenės narių skaičius, bet šiaip lietuviško jaunimo veik nesimatė."

Turint galvoje, kad Reorganizuotos Lietuvių Bendruomenės narių skaičius lengvai telpa nedidelėje saujoje, tai iš eisenos teturėjo būti tik didelis pišš... nežiūrint kaip reakcinių nacionalistų laikraščiai persistingdami ragino visus lietuvius dalyvauti eisenoje.

Vilnis, rugpjūčio 23

TIESOS VARDAN IKI ALTORIAUS IR NUO JO

[Pastabos apie vieną Vilniuje išleistą knygą]

Gal šios knygos pavadinimas ir viršelis ("Žemės šauksmas," rudi laukų arimai, violetiniai žiedai) nepasigavo iš karto skaitytojo, kuriam galėjo pasirodyti, kad tai—leidinys žemės ūkio temomis, gal ir autoriaus pavardė—A. Žilinskas (kiek gi tų Žilinskių Lietuvoje yra! . . .)—iš karto nesudomino išrankaus literatūros mylėjo. Dar kartą įsitikiname, kaip svarbu patraukti skaitytojo dėmesį kuo tiksliau, įdomiau sukurta knygos išvaizda, kuri daugiau informuotų ir galbūt intriguotų. Tuo tarpu Algimanto Žilinsko knyga, šių metų pavasarį išleista Vilniuje, kaip tik yra tokia, kuri verta rimto dėmesio ir kuri tam tikra prasme nėra eilinė. Todėl belieka laukti, kad šis leidinys, išėjęs 15 tūkstančių egzempliorių, gausnesnį recenzijų ir pačių skaitytojų nuosprendžio dėka užims netrukus knygų lentynose jo vertą vietą, išpopuliarės, kai tinkamos išplitimui, jos gausiems aptarimams, įvairiems pasaulėžiūriniam dialogams ir apmąstymams.

Kaip rašo įvade autorius, "Žemės šauksmas"—tai "autoriaus gyvenimo kelio atkarpa, kelio—tiesos vardan iki altoriaus ir nuo jo." Toliau jis aiškina: "Tačiau tai ne gyvenimo išpažintis, o tik nuotrupos, giliau įsirižėjusios atmintyje. Knygoje nerastas filosofinių svarstymų apie religiją ar katalikybę, katalikų doktrinos ir praktikos gilesnės analizės ir kritikos, tų svarstymų, kurie yra neišvengiami, vykstant pasaulėžiūros pasikeitimui, ir kurių, suprantama, buvo. Manau, kad šie klausimai pakankamai giliai išnagrinėti "Ite, missa est," "Didžioji iliuzija," "Gyvenimas ar sutana" ir kitose šį kelią nuėjusių autorių knygose. Aš kalbėsiu apie tai, ką tenka išgyventi, jausti kiekvienam (suprantama, kažkiek skirtingai), einančiam šiuo keliu, kaip nelengva netgi šiandien, netgi tiesos ir žmoniškumo vardan, pasukti nauju keliu."

Taip, A. Žilinskas, buvęs kunigas, knygoje apmąsto viešai savo kelią iki altoriaus ir nuo jo. Tai nėra nauja tema. Tačiau ir tokiu atveju A. Žilinsko knyga turi savybių, kurios ją išskiria iš kitų, daro neeilinę, verta atskiros dėmesio.

Pirmiausia, "Žemės šauksmas" parašytas labai geru literatūriniu lygiu, liudija ryškius autoriaus kūrybinius sugebėjimus. Mano darbo kolega "Minties" leidykloje filosofinės ir ateistinės literatūros redakcijos vedėjas Antanas Rybelis, pristatydamas knygą, kai tik jį išėjęs, neatsitiktinai prisiminė mums būtent J. Ragauską: "Žemės šauksmas" gali lygiuotis į geriausią šio talentingo autoriaus kūrybą, o taip pat turi kai kurių ir savo literatūrinių privalumų. Taip, A. Žilinskas rašo kaip beletristas, sugebėdamas atkurti žmogaus vidinio pasaulio sudėtingumą, pavaizduoti gamtą ir subtiliai derinti jos pasikeitimus su žmogaus dvasine būkle, mokėdamas perteikti dialogo,—dažnai polemiko,—permainingą tēkmę, žinodamas, ką išryškinti, ką nutylėti ir palikti pačiam skaitytojui spręsti, gerai valdydamas žodį ir t. t. Nors nenurodytas knygos žanras, bet galėtume ją pavadinti apysaka: knyga nėra tiesioginiai prisiminimai, joje nesiekiama autobiografinio tikslumo, joje veikia ne pats autorius, o literatūrinis hero-

jus ("Už mane kalbės Vidmantas. Daugelio kitų veikėjų (ir vietovių) vardai taip pat pakeisti"). Tai, iš tikro, ne memuarai, ne išpažintis, tai—autentiškuma pagrįsta beletristika. Todėl literatūros mėgėjui skaityti "Žemės šauksmą" yra vienas malonumas, nes ne kartą atsiranda proga pasigėrėti autoriaus literatūriniu menu, jo pasakojimo taktu ir kultūra.

Antra, A. Žilinsko gyvenimo kelias—visiškai skirtingas, negu J. Ragauskos arba kitų buvusių kunigų ir vienuolių, kurie dar prieš karą pasirinko gyvenimą su bažnyčia. Algimantas gimė 1934 metais Kretingos rajone, tarnautojų šeimoje, augo Alytaus rajone, kur šeima turėjo nedidelį ūkį. Vidurinę mokyklą jis baigė 1952 metais ir be jokių svyravimų pradėjo mokslą Kauno tarpdiecezinėje kunigų seminarijoje: "Kai prieš dvidešimt septynerius metus ruošiausi stoti į kunigų seminariją, savo pasaulėžiūros ir įsitikinimų teisingumu neabejojau." Atitarnavęs privalomą laiką tarybinėje kariuomenėje (1954-1957), jis grįžo tęsti kunigo mokslų. Baigė juos 1959 m., kunigavo Alytaus ir Lazdijų rajonuose. "Kai mokiausi seminarijoje,—rašoma "Žemės šauksme,"—buvo Ragauskas, Markonis, skaičiau "Ite, missa est," ir niekas nepadėjo—joje likau, ir sunkų jį kelią teko kartoti pačiam." O A. Žilinskas buvo neeilinių galimybių kunigas: jį norėjo savo mokiniu ir tęsėju padaryti žinomas katalikų filosofas, nuolatos emigracinėje katalikų spaudoje ypač prisimenamas ir gerbiamas P. Kuraitis, kuris dėstė Kauno kunigų seminarijoje (knygoje jis literatūriškai vadinamas Urkaičiu).

Tačiau 1962 m. A. Žilinskas atsisveikino su kunigo pareigomis! Patyręs ne vieną skaudžių katalikų tikėjimo fanatikų moralinę skriaudą, jis, ką nesunku pastebėti knygoje, sugebėjo išsaugoti pagarbą doriems tikintiesiems, bendravo su savo buvusiais mokytojais (pav., ypač šiltai aprašo susitikimus su buvusiu kunigų seminarijos rektorium, poetu Vincu Stoniu-Žitkevičium, kurio poezijos rinktinė buvo išleista Tarybų Lietuvoje). Gilus žmogiškumas, aukšta dvasinė kultūra, atsiskleidžiantys knygoje, padeda ypač giliau pajauti ir suprasti sudėtingą A. Žilinsko kelią iki altoriaus ir ypač nuo jo. 1969 m. A. Žilinskas baigė studijas inžinerijos institute Vilniuje, įsigijo elektriko specialybę.

Lėkštos davatkos (o tokių pakanka ir emigracijoje, netgi jos spaudoje) veltui mėgintų apšaukti A. Žilinsko knygą ateistine propaganda, suniekinanti ją iš anksto, nes "Žemės šauksmas" yra labai žmogiška, labai rimta knyga. Ją perskaityti—vadinasi, giliau suvokti išties Lietuvos pokario gyvenimo atkarpa, vadinasi, suprasti, jog lietuvių įsitikinimai naujo gyvenimo sąlygomis kinta ne dėl kokių nors antitarybininkų prasimanųjų "prievarčių" priemonių, o dėl žmogaus vidinių procesų, dėl pačios būties. Iš A. Žilinsko galėtų pasimokyti pakantumo, žmoniškumo, sugebėjimo gerbti skirtingų pažiūrų oponentą dažnas išeivijos klerikalinis antitarybininkas. Tokias knygas reikia dora skaityti, be etikečių lipdymo, o nesutinkantys su autoriumi, vis tiek privalo likti tokie pat džentelmenai, kaip autorius, jeigu jie drįstų "Žemės šauksmą" viešai vertinti.

Taip, A. Žilinsko knyga,—pakartojau,—verta perskaityti, nes ji nieko (išskyrus nenorinius ir nesugebančius mąstyti) nepaliks abejingu.

Vienoje vietoje Vidmantas sako savo draugui, nusprendusiam likti kunigu, nors ir daug kuo abejojančiam: "Nejaugi tu tikiesi, kad mes šitoj valty baigsim disputą, kurį materialistai veda su idealistais nuo filosofijos pradžios?"

A. Žilinskas šiame dispute tarė savo labai dorą, labai žmogišką žodį. Ir todėl jo "Žemės šauksmas" negali palikti abejingu nė vieno rimto žmogaus, mokačio galvoti, mylėti, gerbti kitus.

Vytautas Kazakevičius

Neišgalvoti susitikimai

IŠDIDI MOTERIS

Šią moterį prisimenu, net regiu, lyg ji būtų šalia. Išdidumas ant jos lieso, pailgo veido atrodė iš kažkur pasiskolintas. Ji sėdėjo ant kampo sofos, apsisitraukusi jau glėbsiantį kūną languotu chalatu ir buvo devintame danguje. Mintyse šyptelėjau: nežinia pro kokius vartus ten pateko. Argi šventas Petras ir tokias įsileidžia?

"Gintaro" viešbučio kambarėlis nedidelis. Čia net natūralus išdidumas praranda savo vertę, nes jam reikalinga erdvė. Moteris šito nežinojo, neįjautė ir šventai tikėjo, kad išrodanti persona Nr. 1.

Sitame kambarėlyje ji buvo kaimynų, kartu su ja atvykusių į Lietuvą, viešnia. Stambus, pilnas vyriškis ir liekna, šviesiai geltonu peruku uždėta jo žmona Darata buvo paslaugūs ir dėmesingi ne tik kitiems, bet ir sau.

— Nepavargai,—paklausė žmoną vyras.

Si tik šyptelėjo. Matyt, jautė, kad ją Moteris vistiek pertrauks. Ir nesuklydo. Nuo sofos kampo atsilepė:

— Būta ko pavargti!

Į duris pasibeldė ir, joms atsidaręs, žmogus su paruošta rankoje knygele guviai atsirado kambarėlyje. Visi trys žinojo, kad jis ateis ir paprašys labai nedaug—tik papasakoti išpučių, ką matė, regėję per penkis Lietuvoje praleistas dienas. Pasisveikinęs ir paprašytas prisėsti, jis skubiai vertė knygutės lapus, parinkdamas užrašams vietą. Kalbėjo, bet nieko, kas įsimintu. Kambarėlio šeimininkas pakėlė didelę, sauja paimamą stiklinę ir kliukterėjo gėralo.

— Ar jums negaila,—paklausė korespondentas, kad jūs lietuviška kalba . . .—Jis stabtelėjo, pagalvojo ir užbaigė:—kad ji apsisėdė, šlubuoja, kaip pasimušęs koją arkliokas?

— Gaila, bet ką padarysi. Labai daug metų praleidom svetur,—liūdnokai pasakė vyras, pritarant Daratai:—labai, labai gaila . . .

Moteris su pasiskolintu išdidumu pasistengė būti originalesnė. Ji nužvelgė korespondentą nuo galvos iki kojų, paskui nuo kojų iki galvos. Pašaipą jos akis sublizgino, labiau išpūtė, o žodžiai, išnešti per plonas, rusvais dažais apteptas lūpas, ne įsiminė, o įsiėdė.

— Su lietuvių kalba Amerikoj duonos nevalgysi,—sakė ji, ir lyg pabrėždama jų turinį, dar firktelėjo:—Eil!

Korespondentas atgėrė iš puodelio ir atrodė užmiruso palaidojo ja . . .

Pranas Karionas

Pažangiųjų jėgų laimėjimas

VFR bundestagas po ilgų debatų pritarė įstatymo projektui dėl senaties panaikinimo visų tyčinių žmogžudysčių atžvilgiu. Už tokį žingsnį balsavo 255 parlamentarai, prieš 222.

Pačiame įstatymo tekste net neužsimenama apie nacistinius nusikaltėlius, kurie žudė žmones antrojo pasaulinio karo metais, bet iš tikrųjų turimi galvoje pirmiausia kaip tik jie. Senaties panaikinimas reiškia, jog Vokietijos Federatyvinėje Respublikoje galiojančiuose įstatymuose bus panaikintas nuostatas, kad nuo 1980 m. sausio 1 d. Vakarų Vokietijos teismai gali nutraukti buvusių nacistų persekiojimą tuo pretekstu, kad išėjo jų nusikaltimų senaties laikas.

Balsavimą bundestage reikia laikyti aiškiu demokratinių ir antifašistinių jėgų laimėjimu pačioje Vakarų Vokietijoje ir už jos ribų. Šios jėgos daug metų kovojo prieš faktišką hitlerinių nusikaltėlių reabilitavimą, kurio reikalavo įtakingi dešinėsios politinės stovyklos atstovai, siūlė "pagaliau padaryti galą" teisminiam persekiojimui už nacistų įvykdytas karo metais piktadarybes.

Plačioji demokratinė visuomenė, šalies politinės partijos, kitų valstybių antifašistai tokią pažiūrą į hitlerinius žudikus kvalifikavo kaip tiesioginį pasityčiojimą iš milijonų nacizmo aukų atminimo. "Jokios senaties!"—su tokiais šūkiu dešimtyse VFR miestų įvyko masinės protesto demonstracijos. Demokratiniai sluoksniai sveikino dviejų valdančiųjų partijų—Vokietijos socialdemokratų partijos ir Laisvosios demokratų partijos—ketinimą paremti bundestage antifašistų kovą.

Po Osvencimo žmonių žudymo negalima užmiršti,—pareiškė VFR teisingumo ministras H. J. Fogelis (Vokietijos socialdemokratų partija).

Taip, bundestago nutarimas—tai laimėjimas, bet antifašistinės jėgos anaipol neketina nutraukti kovos. Gautas tik teisinis pagrindas, kurio remiantis galima siekti, kad nacistai būtų nubausti, kaip nusiėdė. Juk yra žinoma, kaip atlaidžiai Vakarų Vokietijos teismai žiūri į jų nusikaltimus. Spaudos duomenimis, iki 1977 metų pabaigos iš 84,400 buvusių hitlerininkų karinių nusikaltėlių, kuriems buvo iškelto teismo bylos, buvo nuteista mažiau kaip vienas dešimtdalis. Laisvėje dar tebėra tūkstančiai nacistinių galvažudžių, kurie turi būti pelnytai nuteisti už savo siaubingas piktadarybes žmonijai.

J. Babenka

Verta žinoti

— Austrijoje kas ketvirtą įmonę kontroliuoja užsienio monopolijos. Aptarnavimai ir prekybos srityje jos visiškai kontroliuoja beveik 3,500 įmonių, kuriose dirba 108 tūkstančiai žmonių.

— Graikijoje kaimo gyventojai sparčiai keliasi į Atėnus. Šiuo metu 40 procentų šalies gyventojų isikūrę sostinėje.

— Prancūzijoje 1977 m. šalyje ir užsienyje buvo parduota 115 milijonų butelių konjako už 2.2 bilijono frankų. Gamindami ir pardavinėdami šį gėrimą, dirba 100 tūkstančių žmonių.

1940 m. liepos 21 d. Lietuvoje buvo atkurta Tarybų valdžia ir paskelbta Lietuvos Tarybų Socialistinė Respublika. J. Buivydo plakatas

Naftos chemijos milžinas pradės veikti

Kasdien vis spartesnius tempus įgauna dešimtojo penkmečio Tarybų Lietuvos statybos milžino—Mažeikių naftos perdirbimo įmonės statyba. Kelių šimtų hektarų aikštelėje montuojami tūkstančiai įrengimų. Pačių įvairiausių diametru vamzdžiai, kurias tekės naftos produktai, skersai ir išilgai išraizgė didžiąją statybą.

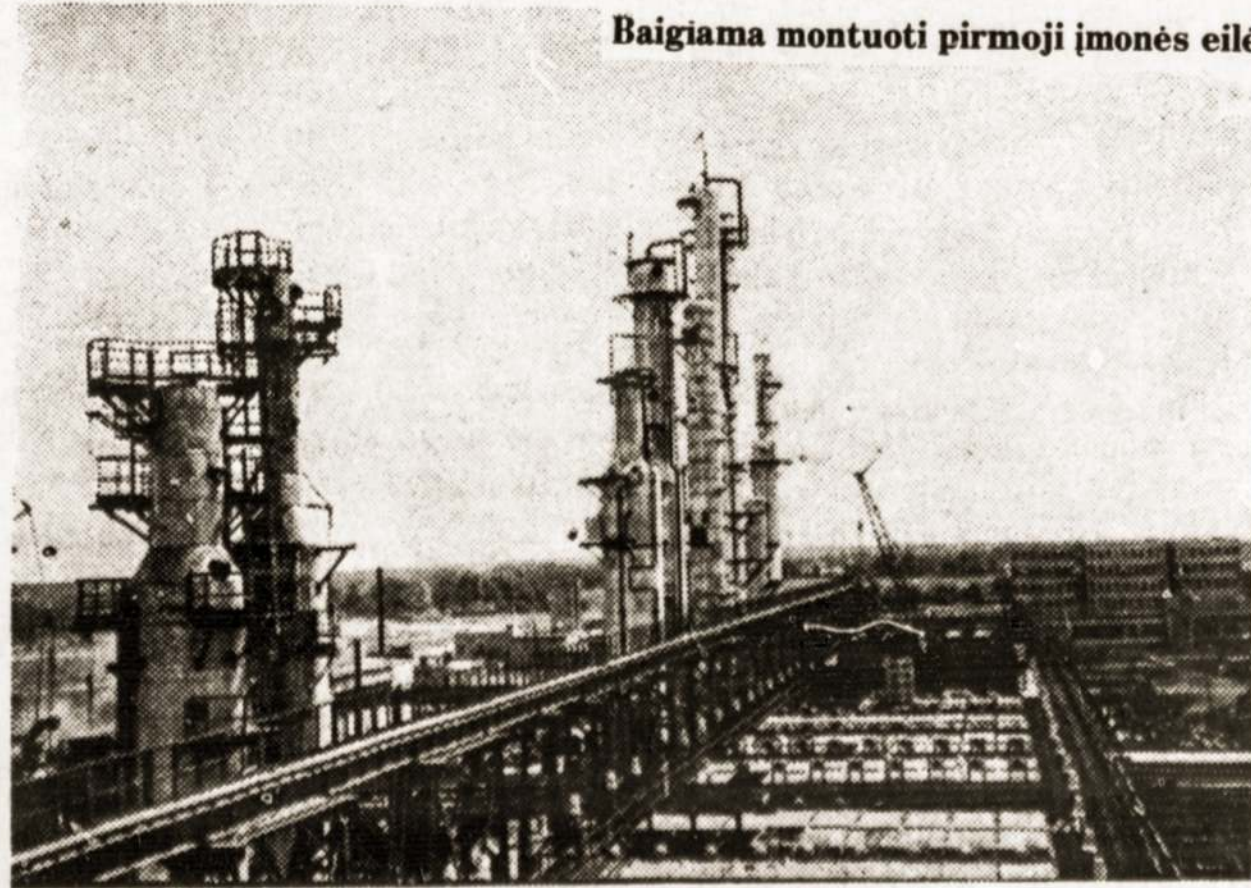
Sparčiai statoma termofikacinė elektrinė. Dabar čia montuojama

turbina, pirmasis garo katilas, vandens aušintuvas, daug kitų įrengimų. Elektrinė įmonei tiekis energiją, garą, karštą vandenį.

Visiems darbams koordinuoti sudarytas Naftos perdirbimo įmonės statybos rajono štabas. Statybinių organizacijų komunistai susijungė į vieną šeimą—sudarytas partinis komitetas.

Siemet naftos chemijos milžinas, kurio statyba buvo numatyta XXV suvažiavimo direktyvose, turi duoti pirmąją produkciją.

Baigiama montuoti pirmoji įmonės eilė.

KAUPIAMI KALBOS TURTAI

Liepos mėnesio pirmąją pusę Utenos rajone vyko ketvirtoji respublikinė vardo rinkimo ekspedicija. Joje dalyvavo per 80 rinkėjų: mokslininkų, dėstytojų, mokytojų, studentų, kraštotyrininkų entuziastų. Užrašyta apie 8,000 vietovardžių, 4,300 pavardžių, 1,200 pavardžių, akademiniam "Lietuvių

kalbos žodynui" surinkta 1,300 žodžių. Iš viso ekspedicijoje užrašyta apie 37,000 įvairių kalbos vienetų.

Ekspediciją surengė Paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos respublikinė kalbos komisija, jai metodiškai vadovavo Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Lietuvių kalbos ir literatūros institutas. Ekspedicijos vyriausias vadovas—Aleksandras Vanagas.

Gimtosios žemės šeimininkai

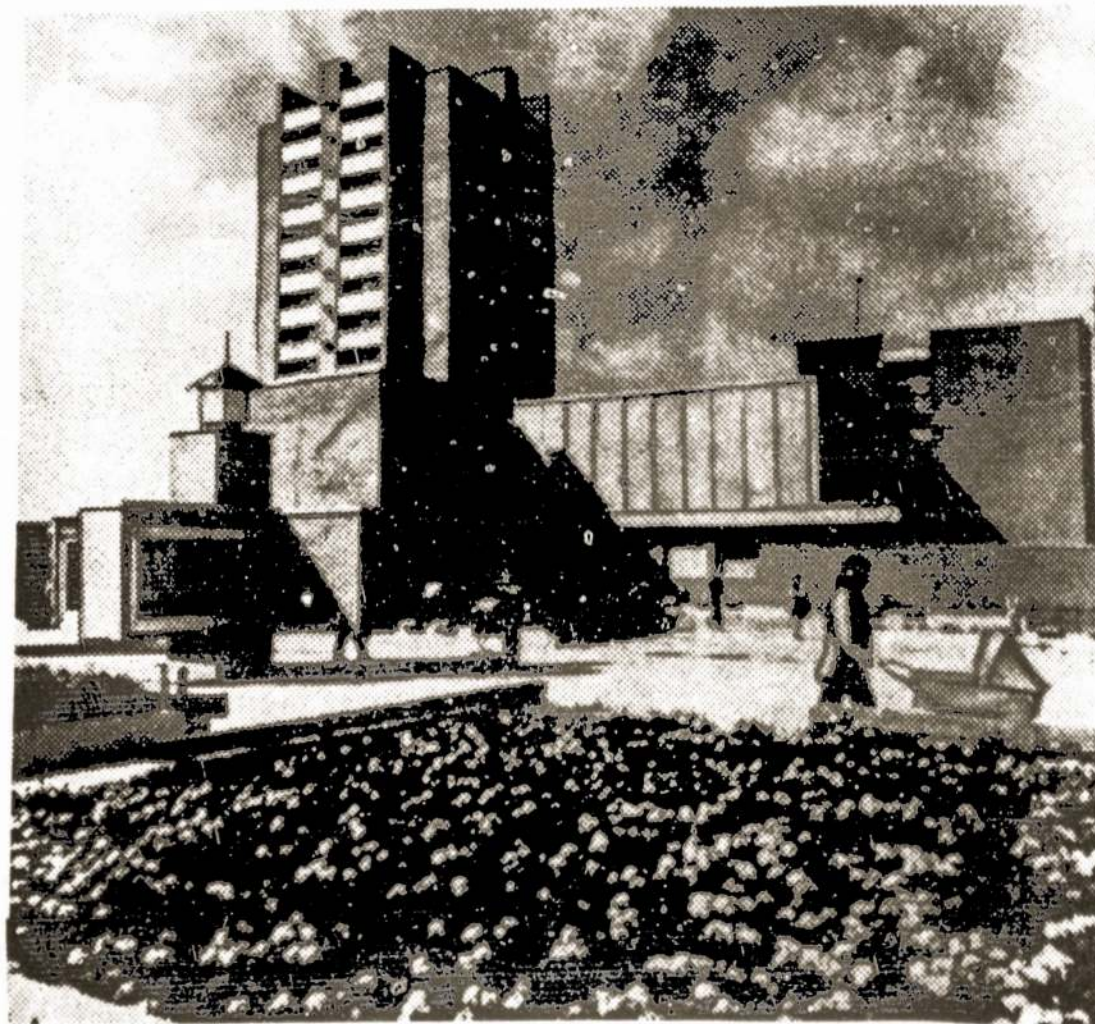
Anykščių rajono Anykščių apylinkės tarybos vykdomojo komiteto pirmininkės D. Adomaitienės kabinete—pereinamoji Raudonoji vėliava. Ji iškovota praėjusių metų respublikos apylinkių Tarybų socialistiniame lenktyniavime.

Tai dėsningas pasiekimas. Rūpinamasi ūkio ekonomikos kėlimu, apylinkės Taryba siekia ir kuo geriau tenkinti žmogaus dvasinius

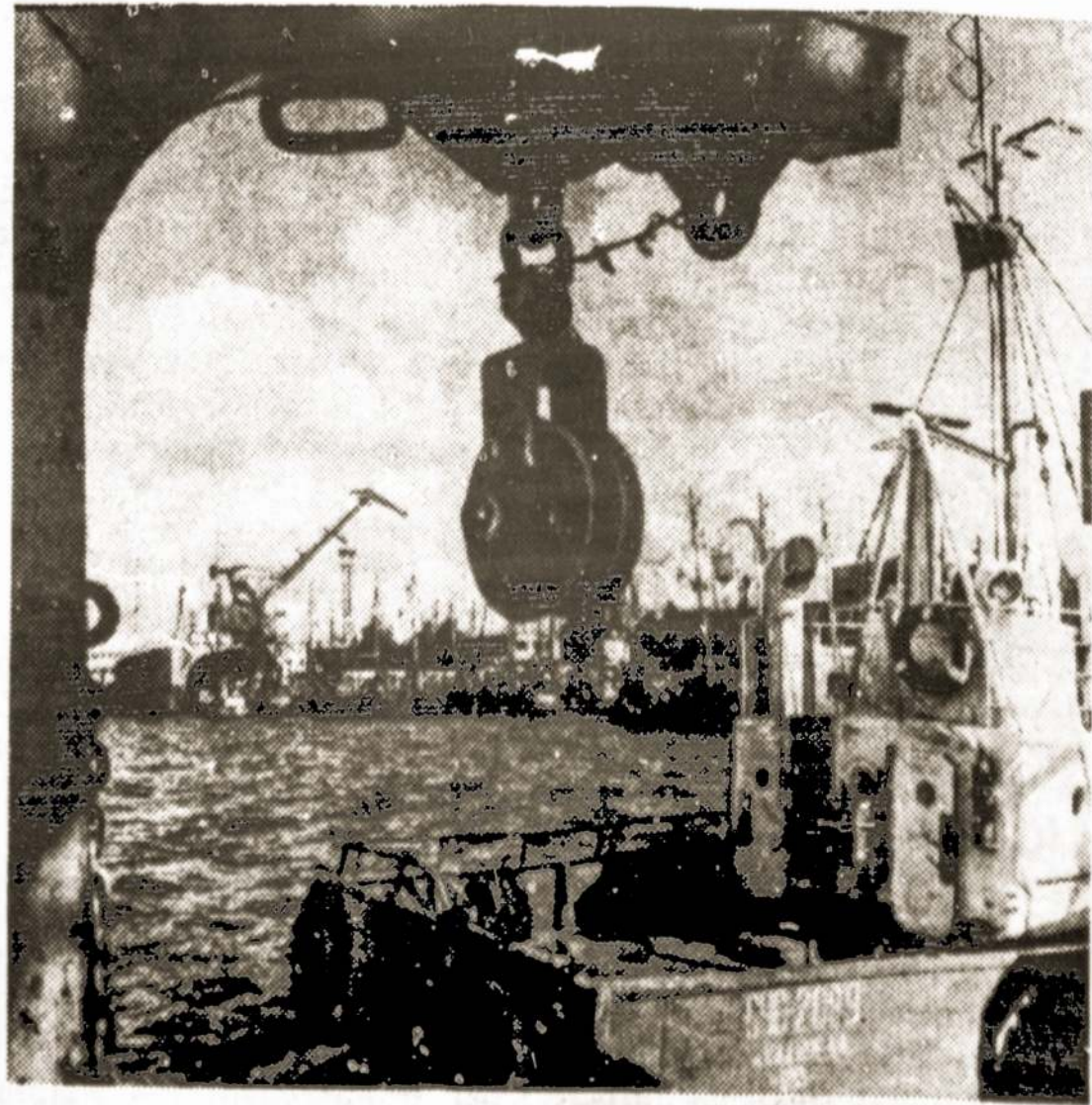
poreikius. Jos teritorijoje aktyviai dirba treji kultūros namai, šešios bibliotekos, 20 meno saviveiklos būrelių, 5 kino demonstravimo įrenginiai. Deputatai populiariau senus papročius, čia ugdomos naujos tradicijos. Ūkiuose gražiai palydimi jaunuoliai į armiją, iškilmingai pažymima pasų gavimo diena, pirmosios vagos šventė, įvairios pabaigtuvės. Deputatų rūpestiu gražėja gyvenvietės, atnaujinami vaizdinės agitacijos standai, skaitomos paskaitos, rengiami pašnekesiai.

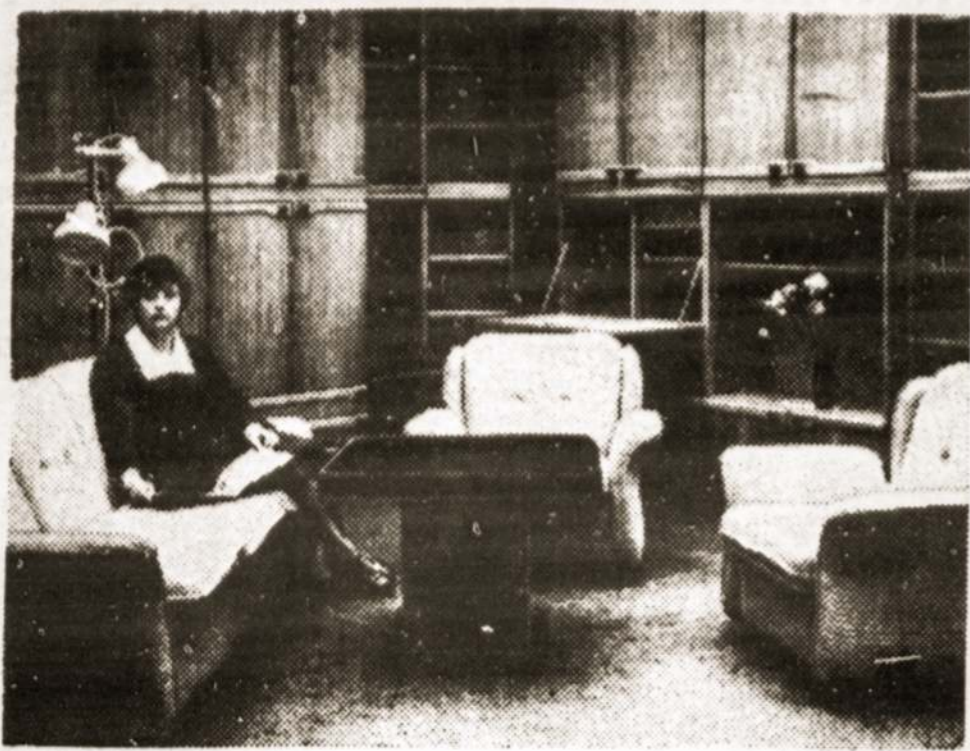
Naujųjų Elmininkų gyvenvietė—praėjusių metų respublikinės apžiūros nugalėtoja.

Naujame Klaipėdos rajone.

Klaipėdos jūrų žvejybos uostas.

Vilniuje veikia speciali paroda, kurioje savo gaminius eksponuoja respublikos baldžiai. Čia galima apžiūrėti daugiau kaip 20 svetainės, poilsio kambario, miegamojo bei virtuvės komplektu, kuriuos pagamino respublikos baldų ir medžio apdirbimo pramonės projektavimo konstravimo biuro specialistai.

NUOTRAUKOJE: eksponuojamas svetainės komplektas "Viktorija."
G. Svitovajaus nuotrauka

Plovdivo rudens mugėje Bulgarijoje bus demonstruojamos lietuviškos mados. Vilniaus Modelių namų specialistai paruosė gausią vaikų, moteriškų ir vyriškų drabužių kolekciją. Ypač patrauklus moteriškas vakarinis tualetas. Jame panaudoti tautiški motyvai.

Nuotraukoje: Demonstruojami naujieji moteriški kostiumai.
A. Žebrausko nuotrauka

SUVENYRAI UNIVERSITETO JUBILIEJUI

Kas mėnesį Plungės "Minijos" liaudies kūrybos gaminių įmonės Mažeikių skyriaus žmonės pateikia įvairių suvenyrų už 13 tūkst. rublių. Dabar atliekamas svarbus užsakymas—drožėjai E. Rožėnienė, P. Baranauskas, F. Janulis ir J. Milieška gamina dviejų pavadinimų suvenyrus Vilniaus universiteto įkūrimo 400 metų jubiliejui. Pusė šios užduoties jau įvykdyta.

BIBLIOGRAFAI—SKAITYTOJAMS

Aštuonis su puse tūkstančio straipsnio apie Kauną, išspausdintų Tarybų Lietuvos, kitų respublikų laikraščiuose ir žurnaluose, suregistravo viešosios bibliotekos skyriaus vedėjas V. Spitrys ir vyr. bibliotekininkė E. Stankaitienė. Sis jų darbas išleistas atskiru didelės apimties bibliografiniu leidiniu "Kaunas 1940-1974."

Bibliografai taip pat paruosė metodinius nurodymus studentams, kaip parašyti paskaitą, referatą. Pedagogams, bibliotekininkams, poezijos vertėjams į pagalbą ateis V. Spitrio sudaryta bibliografinė rodyklė "Lietuvos TSR visuomenės, kultūros ir mokslo veikėjai lietuvių poezijoje."

Vilnis, rugpjūčio 23

DETROIT, MICH.

ATOSTOGOS

Pagaliau atėjo šilta vasara ir žmonės džiaugiasi gražiu oru. Vieni važiuoja atostogų, kiti dirbinėja apie namus. Todėl ir visos Detroito organizacijos neturės susirinkimų iki spalio mėn. Tik vienas Detroito Lietuvių klubas turi susirinkimus kiekvieną mėnesį, be jokių pertraukų. Sekantis klubo susirinkimas bus rugpjūčio-August 26 d. 10 val. ryte savo namuose Vernor Highway.

MIRĖ

Visiems gerai žinomi pažangiečiai Peter ir Martha Janulis buvo susirgę, ir jų anūkas Ignas Juzėnas iš Palos Heights, Illinois, paėmė juos į Palos Community Hospital netoli Cikagos, kur jie ir mirė. Peter Janulis mirė gegužės 11 d. sulaukęs 87 metų amžiaus, o jo žmona Martha Janulis mirė gegužės 15 d. sulaukusi 80 m. Abu sirgo širdies ligomis. Jie neturėjo vaikų, gyveno Dearborne prie Detroito. Buvo duosnūs pažangiečiai ir laikraščių skaitytojai.

Gegužės 25 d. mirė klubo narys Raymond Sharkas, 86 m. amžiaus. Velionis jau seniai apleido Detroitą ir gyveno Rockport, Texas. Jis mirė prieglaudos namuose Hospitality House, Alice, Texas, ir tame miestelyje palaidotas. Paliko dideliame nuliūdime žmoną Elizabeth, sūnų Gary Sharkas ir jo šeimą, posūnį John Alebis ir podukrą Benediktą, brolio žmoną Alexandrą Sharką, klubietę, gyv. Detroito ir kitas gimines.

Birželio 15 d. Saratoga ligoninėje mirė Mary Skarupskas, 87 metų amžiaus. Palaidota Woodlawn kapinėse prie savo vyro Ralph, kuris mirė 1970 metais. Paliko dideliame nuliūdime sūnų Cass Skarupską, kuris yra klubo narys, ir tris dukteris Anna, Antoinette ir Olga ir jų šeimas. Velionė buvo "Vilnės" skaitytoja ir prenumeravo "Vilni" savo giminėms Lietuvoj.

Liepos 24 d. Harper ligoninėje mirė Detroito Lietuvių Klubo narė Anna Gavalis, 87 metų amžiaus. Buvo pašarvota Yolanda Bauža laidotuvių namuose, 1930-25th Street, ir palaidota liepos 27 d. Woodmere kapinėse. Laidotuvių namuose ir kapinėse gražią jautrią kalbą pasakė laidotuvių direktorė Yolanda Bauža Zaparackas. Po laidotuvių visi Detroito Lietuvių klubo buvo skaniai pavaišinti. Klube tvarką vedė Alfons Rye, mūsų išdinininkas. Velionė paliko dideliame nuliūdime sūnų William Gavalis, dukrą Dr. Ruth Marchetti ir jų šeimas.

VAIZBOS BUTAS

Detroito Lietuvių Vaizbos butas turėjo susirinkimą klubo patalpose liepos 24 d. Be kitų reikalų buvo nutarta turėti metinį išvažiavimą mūsų gėlininkės Antoinette Webber namuose prie Lake Tipsico. Išvažiavimas bus rugpjūčio 26 d. Įžanga nemokama, tik prašo atsiųžt sau ką nors užkąsti.

LDS REIKALAI

LDS 21 kp. mėnesinis susirinkimas įvyko birželio 17 d. Pirmininkas Alfons Rye susirinkimą gražiai pravedė. Jis pranešė jog sekantis kėglio turnyras bus kitais metais Detroito ir kad turnyrui rengti

komitetą sudaro Bertha Rye pirminkė, Karen Arndt sekretorė, Tony Rye, Janice Brazas, Mary Ann Brazas, Diana Rye ir Judith Rye Miller. Jie jau dabar susirenka ir planuoja priimt svečius iš kitų miestų. Jie nori, kad Detroito būtų geriausias turnyras. Jau dabar yra nutarta, kad visų svečių draugiškas pasitikimas bus Detroito Lietuvių klubo patalpose šeštadienį, gegužės 17 d. 1980 m.

Rugpjūčio 19 d. visi LDS bowleriai susirinks į Detroito Lietuvių klubą aptart savo bowlerių pamokų ir t. t. Siemet LDS bowlerių komitetą sudaro Bertha Rye, pirminkė, Karen Arndt, sekretorė ir du išdinininkai: Ruth Gugas ir Alfons Rye.

LDS SUKAKTUVĖS

Jau greitai bus 50 metų kai užgimė LDS. Ateinančiais 1980 metais New Yorke įvyks LDS Seimas. Be kitų reikalų, minės 50 metų sukaktuves. Pereitame Seime Cikagoje buvo nutarta, kad 50 metų paminėjimui būtų parengta speciali knyga LDS gyvenimui nušviesti. Dirba komitetas, ir vienas to komiteto narys yra detroitietis, kuopos vice-pirmininkas Tony Vasaris. Jis ir vietinis komitetas iš pirmininko Alfons Rye ir sekretorių Servit ir Ruth Gugų prašo visų detroitiečių informacijos apie LDS Detroito: senų paveikslų, raštų ir kt. Ypatingai reikia aukų. Pašaukite ir matykite to komiteto narius su aukomis ir informacijomis apie LDS veiklą Detroito.

LIGONIAI

Siomis dienomis susirgo mūsų Lillian Gugas. Buvo patekusi į Providence ligoninę, kurioj išgulėjo savaitę laiko. Nors ji blogai jaučiasi, bet daktarai nieko nesurado. Jos vyras Walter Gugas ir mamytė Anna Daukus ir kiti giminės yra labai susirūpinę. Linkime Lillian, kad viskas praeitų gerai.

Buvo susirgęs klubietis Joseph Lipsky. Pateko į Bi-County ligoninę. Kuomet sužinojo jo sūnus Antanas Lipsky, lėktuvu atskrido iš Anaheim, California, aplankyt tėveli. Svečias aplankė tėvelį ir savo mirusio brolio Vytauto žmoną Erma. Antanas Lipsky yra vedęs Alice, turi du sūnus ir dvi dukras. Tėvelis Joseph Lipsky ir jo sesutė Alexandra Sharkienė svečių gražiai priėmė ir liūdėjo, kuomet jis išvažiavo.

VEDE

Liepos 21 d. Aaron Garelis vedė Sandy Anderson savo namuose Birmingham, Michigan. Vestuvės ir svečių priėmimas buvo jų kieme. Aaron Garelis yra sūnus mūsų gerų klubiečių Kęstučio Garelio, klubo trustisto, ir Antoinette Garelis, klubo nepavaduojamos šeiminkės. Be kitų svečių, iš Danville, Kalifornijos, atskrido jaunojo dėdė Edward Garelis ir jo žmona Harriett. Edward Garelis yra užbaigęs didelį mokslą ir gerai gyvena Kalifornijoje. Jis turi tris gerus vaikus: Ted Garelis baigia advokato mokslus, Stephen Garelis užbaigęs istorijos mokslus University of California Berkeley ir dukra Elizabeth dar lanko University of California Berkeley. Kadangi brolis Kęstutis buvo užimtas vestuvėmis, tai porai dienų svečiai apsistojo pas draugus Al ir Ellen Eusudis, kurie tą savaitgalį šventė vedybinio gyvenimo sukaktį.

(tęsinys sekančiame ps.)

Stefanija

METINIS KLUBO BANKETAS

Detroito Lietuvių klubo metinis banketas įvyks spalio-October 14 d. tuojaus po LDS ir Moterų klubo susirinkimų klubo namuose. Nepamirškite ir kur nors užsirašykite, kad šiame metiniame bankete būtinai dalyvautumet. Valdyba tą dieną visiems turės staigmeną.

SPAUDOS PIKNIKAS PO STOGU

Visos detroit organizacijos rengia spaudos pikniką po stogu Detroito Lietuvių klube, 4114 W. Vernor Highway, 1 val. po pietų, sekmadienį rugsėjo-September 23 d., tuojaus po Detroito Lietuvių klubo susirinkimo. Bus skanių valgių ir tikimės svečių iš kitų miestų. Nepamirškite ir renkitės dalyvaut. Per vasarą mūsų pažangi spauda dėl mūsų atostogų turėjo nukentėti. Tad būkime visi piknike po stogu ir atsineškime kiek nors aukų pagelbėti mūsų spaudai "Laisvei" ir "Vilniai." Stefanija

San Francisco, Cal.

RIMTAI SERGA VALERIJA SUTKIENĖ

San Francisco plačiai žinoma LLD ir LDS kuopų veikėja mūsų laikraščiu užrašinėtoja, naujų narių iraišinėtoja draugijoms, Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos ir regis, Brooklyno Moterų klubo narė sunkiai serga.

Po bandymo ligoninėse nustatyti ligos priežastį Valerija Sutkus dabar randasi Broderick Convalescent Hospital, Room 10, 1410 Broderick St., San Francisco, Cal. 94115.

Valerija buvo LLD ir LDS kuopų San Francisco raštininkė. LLD kuopa ruošė parengimus kas antrą mėnesį. Parengimų veikėjos buvo Valerija, Tilda King, Marytė Ginaitienė, pagelbininkė, Marytė Baltulionytė.

Ginaičiai gyvena tolokai; su Ginaičio mirtimi, Ginaitienė neteko susisiekti (Ginaitienė nevairuoja automašinos); Tilda King persikėlė gyventi į San Leandro, San Francisco ir Oaklando draugijų kuopos neteko gabiausiųjų veikėjų. Valerija žinojo, kad be veikimo draugijos negali gyventi. O ji taip myli draugijas ir jų veikimą. Galima manyti, kad tai pridėjo ir prie jos sveikatos sušlūdavimo.

Linkime Valerijai sėkmingai su-sveikti. A. Taraška

— Filipinuose gyventojai kalba daugiau kaip 90 kalbų ir dialektų.

— Indonezijoje 70 procentų iš aštuonių milijonų Didžiosios Džakartos gyventojų vargsta lūšnose. Miesto kanalizacijos sistema skirta tik 600 tūkstančių žmonių.

CALIMESA, CAL.

Liepos 8 d. įvyko LLD 78 kuopos pusmetinis mitingas Juozo ir Patricijos Richards rezidencijoje: 221 W. Ave. L. Tvarką vedė kuopos pirmininkė Adelė Zikšienė. Nariai buvo paprašyti vienos minutės atsi-stojimu ir tylą pagerbti mirusios narės Marytės Dementienės atmi-nimą.

Finansų rašt. perskaitė užrašų protokolą. Jį priėmus, perskaitė finansų apyskaitą. Su ja pilnai sutiko kuopos išdininkas Christine Karvelis.

Ligos ir mirtis skubiai retina mūsų senosios kartos draugus-organizacijų narius. Šio mėnesio pradžioje mirė Marytė Dementienė, ilgametė kuopos narė, susilaukusi senyvo amžiaus. Labai nemalonu ir gaila, kad mirtis išskyrė iš gyvųjų tarpo kilnios ir taurios dvasios pažangaus judėjimo narę.

Po mitingo laike užkandžių visi geriausioje nuotaiškoje leidome laiką, o namų savininkė Patricija Richardienė, pasitarndama—dėstė užkandžius ant stalo. Atrodė kaip ir visados: linksma, energinga ir vikri. O jau kitą sekmadienį t. y. liepos 15 d. jau buvo išvežta į ligoninę ir kovoja su mirčia, ištikta paralyžio (stroke) ligos smugio. Jos vyras Juozas irgi senokai sirginėja.

Yra ir daugiau sergančių kuopos narių, būtent: Mykolas Pukis, Onutė Civiškienė ir Marytė Rades. Kuopos vardu visiems ligoniams linkiu greitai pagyti ir vėla būti sveikiems.

Kitas kuopos mitingas įvyks 1980 m. sausio mėn. 13 d. pas Kieplinskus: 11834-2nd St., Yucaipa, Cal.

Koresp. P. Žilinskas

SUSNEKUS SU J. URMONIENE

Nuoširdi pažangių organizacijų narė, nuolatinė laikraščio "Vilnis" bendradarbė—veikėja Julija Urmonienė ima trumpas atostogas. Ji su savo anūke Sandra Wrobel, rugpjūčio 9 d. išvyko į Springfield, Ill. Jos apsisistos pas Julijos anūkę Sandros sesutę Down Wrobel, kuri pastoviai gyvena Springfielde ir turi atsakingą darbą. Julija sakė, kad jos ten pasisvečiuos, pasidairys po Illinois valstijos parodą, kuri ten vyksta, ir bendrai arčiau susipažins su mūsų valstijos sostine.

Rugpjūčio 18 d. Sandra, tėvelių lydima, išvyks į Denver, Colo., tęsti studijų. Ji ten universitete studijuoja inžinerija.

J. Urmonienės du anūkai jau baigė aukštuosius mokslus ir gerai įsidarbinę, o du dar lanko universitetus. Bruce baigs universitetą ateinančiais metais, o Sandra dar rodos turės mokytis pora, o gal trejetą metų. Smagu, kad jos dukra Virginia su vyru, taip gražiai išmokslina savo atžalyną. Vilnietė

— Massachusetts Technologijos institute vykusioje pasaulinėje teologų konferencijoje dalyvavo ir TSRS delegacija, kuriai vadovavo Vyborgo archyviskupas Kirrill.

— Branduolinei energijai reguliuoti komisija sako, Pensilvanijoje branduolinėje elektrinėje nelaimė nebūtų įvykus, jeigu apsaugojimui nuo radiacijos įrengimai būtų buvę toki, koki privalėjo būti.

— Lietuvos Aukščiausiasis teismas nuteisė mirties bausme buvusį majoro Antono Impulevičiaus dalinio dalyvį Joną Mačislovą Plunge už dalyvavimą Minske žmonių žudynese, kur buvo nužudyta 46,000 baltarusių ir lenkų.

Kreipimasis į skaitytojus

Gerb. Drauge:

Amerikoje ir eilėje kitų kraštų gyvenantiems pažangiems lietuviams "Vilnis" yra svarbus faktorius. Ne vien dėl to, kad lanko skaitytojus ir teikia svarbias žinias bei kelia skaitytojuose politinį ir kultūrinį žinojimą. Laikraštis "Vilnis" dar yra organizatorius ir ryšys, nežūrint kur kas begyventume. Be laikraščio "Vilnis" būtų nyku ir nuobodu. Kitaip sakant būtume atskirti nuo draugų, taipgi nuo tautos kamieno.

Nelengva laikraštį "Vilnį" turėti, kai retėja darbuotojų ir skaitytojų gretos, o leidimo sąlygos nelengvėja. Nenuostabu, kad iš dienraščio teko pereiti į dvisavaitinį. Bet skaitytojams vis tiek reikalingas ir laikraštis eina, kiek išgali.

Laikraščio ėjimas daug priklauso nuo etatinių darbuotojų, bet daugiausia priklauso nuo skaitytojų dosnumo laikraštį remti finansiniais. Be skaitytojų finansinės paramos laikraštis negalėtų eiti. Prenumeratomis ir garsinimais laikraščio leidimui išlaidų niekaip negalima padengti.

Štai kodėl kasmet esti skelbiami finansiniai vajai. Šiemet jis irgi reikalingas. Pernai \$20,000 fondas nebuvo sukeltas, bet šiaip taip pavyko išsiversti. Jeigu ir šiemet nebus sukeltas, gali būti didelių laikraščiu sunkumų.

Todėl, mieli skaitytojai, nuolatiniai laikraščio rėmėjai ir mecenatai, nuoširdžiai prašome į tai atkreipti dėmesį ir daryti viską, kad šiemet \$20,000 sukeltumėn. Kiekvieno jūsų auka laikraščiu bus didelis įnašas, kad laikraštis gyvuotų, nes, kaip matome, jis reikalingas, kol esame.

Iš anksto tariame didelį ačiū ir visus kviečiame kas didesne suma, kas su šimtaine, kas su dešimke, kas kiek išgalite prisidėti prie šio vajaus.

DIREKTORIŲ TARYBOS VALDYBA:

Jonas Copin, pirmininkas
Julija Marazienė, sekretorė
Millie Kancerienė, išdininkė

SKAUDI ŽINIA IŠ LIETUVOS

Ona Masienė ruošėsi vykti į Tarybų Lietuvą pasisvečiuoti bei aplankyti savuosius ir gavo telegramą, kad ten rugpjūčio 1 d. mirė jos velionio brolio Juozo Kirstuko dukra Valeta Kirstukytė, sulaukusi vos 16 m. a. Masienė lankėsi Lietuvoje 1973 m. ir tą mergaitę matė. Ji buvo 10 m. a. Buvo judri ir linksmutė. Dabar velionės teta ruošėsi ją apdovanoti. Bet tik teks aplankyti jos kapą ir padėti gėlytę...

Vilnietė

SKAITLINGAS ROSELANDIEČIŲ SUSIRINKIMAS

Rugpjūčio 6 d. įvyko skaitlingas Roselando Lietuvių Moterų Klubo narių susirinkimas. Susirinkimą atidarė klubo sekretorė J. Urmonienė, nes pirmininkė P. Valentienė susirgo ir negalėjo dalyvauti. Tvarkos vedėja išrinkta Birutė Rasinskienė.

Valdyba davė raportą pažymėdama, kad atlikusi visus jai paskirtus darbus.

Ligonijų lankytojos pranešė, kad turime nemažai sergančių narių: Paulina Juzėnienė šiuo laiku randasi slaugymo namuose Indianos valstijoje, Ona Dombrasienė grįžo iš ligoninės po rimtos operacijos ir randasi pas dukrą, Morta Marquardt po vyro mirties buvo susirgusi plaučių uždegimu ir buvo ligoninėje, bet rugpjūčio 2 d. iš ligoninės grįžo sveiksta. Jau pasveiko ir dalyvavo susirinkime Viktorija Walteraitė ir K. Radašauskienė. Pastaroji įteikė klubui \$5 dovanų. Klubietės linki visoms ligonėms sėkmingai pasveikti.

J. Urmonienė aplankė drg. E. Damalakiene, kuri pasimokėjusi duokles net už du metus. Ji ruošiasi pastoviai apsigyventi St. Petersburg, Fla.

Atžymėta šių narių gimtadieniai: M. Balčaitienės, A. Drušėkienės, M. Pliauskienės, K. Stukienės, A. Pauliukienės, Mary Liepa. Gimtadienio proga drg. A. Pauliukienė ir M. Plaušienė įteikė klubui po \$5 dovanų, o Mary Liepa pavaišino nares skoningais patiekalais, kuriuos pati gamino, o Agotelė Drušėkienė nares pavaišino saldžiu skystimėliu. Narės visoms sukaktuvinėms sudainavo "Ilgiausių metų" ir palinkėjo sveiko, ilgo ir darbingo amžiaus.

Po susirinkimo buvo draugiškas pasivaišinimas. Narės skirstėsi gerame upe ir pasižadėjo dalyvauti sekančiame susirinkime, kuris bus rugsėjo 10 dieną toje pačioje Anielės salėje. Sekr. J. Urmonienė

Vilnis, rugpjūčio 23

Ilgiausių metų Juozui Budriui

Juozas Budris

Ilgametis "Vilnies" namo prižiūrėtojas ir veiklus organizacijų narys bei stambus laikraščio rėmėjas Juozas Budris rugpjūčio 13 d. atžymėjo savo 87-tą gimtadienį. Nežūrint gražaus amžiaus, jis rūpestingai prižiūri "Vilnies" namus ir pats atlieka visus reikalingus pataisymus.

Linkime mielam Juozui dar daug gimtadienių sulaukti ir būti veikliu ir jaunatviškai nusiteikusi.

Vilnietė

Laiškai ir parama "Vilniai"

Gerbiamieji,

Prisiunčiu \$15 iš kurių \$10 už atnaujintą prenumeratą ir \$5 parama laikraščiu.

M. Petkūnas

Worcester, Mass.

Gerb. Adm.

Laiške rasite \$20 čekį iš jų \$10 už prenumeratą, o kiti \$10 bus "Vilniai" parama.

Joy Wainoris

Chicago Hts., Ill.

Dear Sirs,

I am sorry I am late in paying for my subscription. I had a heart attack in February. Now slowly recovering. Enclosed is a check for \$20-\$10 for subscription and \$10 donation.

Sincerely

Kauches

Paramus, N. J.

Sveikučiai,

Prisiunčiu \$15 iš jų \$10 už prenumeratą, o likę \$5—parama laikraščiu "Vilnis."

Chas. Dibulskis

Easton, Pa.

Gerbiami Draugai Vilniečiai,

Linkiu visiems geriausios sveikatos, o ypatingai Millie Kancerienei, kuri gyvendama Floridoje daug veikė. Mes jos labai pasiilgome. Linkiu visiems ištvermės svarbiuose darbuose. Prisiunčiu \$20. Iš jų \$10 skyriui už laikraščio prenumeratą, o kitus paramai.

Mary Kvetkas

N. Miami Beach, Fla.

Miela Maryte,

Rasi laiške \$20, iš jų \$10 už "Vilnies" prenumeratą, o likusius \$10 skyriui paramai. Linkiu Jums geriausios sveikatos.

Ona Čepulienė

Brooklyn, N. Y.

Gerbiamieji,

Rasite laiške čekį sumoje \$15. Iš jų bus \$10 už "Vilnies" prenumeratą, o likusią penkinę skyriui paramai. Linkiu visiems viso geriausio. Su pagarba,

A. Yudikaitis

Binghamton, N. Y.

Nuoširdus dėkui visiems parėmusiems laikraštį "Vilnis."

"Vilnies" Admin.

MAŽAI LAIKO BELIKO

Plačiai buvo rašoma spaudoje, kad LDS ruošiasi išleisti 24 seimo, kuris įvyks New Yorke 1980 metais 50 metų gyvavimo albumą. Reikia paminėti tuos, kur daug dirbo, o jų jau nebėra gyvųjų tarpe. Reikia paminėti ir tuos, kurie per daug metų dirbo LDS labui ir dar tebedirba. Pageidaujama veikėjų nuotraukos, aprašymai, žinoma ir parama išleidimui tos vertingos knygos.

Komitetas (Aldona Olson, Frances Jordon ir Antanas Vasaris) jau kreipėsi į LDS kuopas ir prašė talkos, bet kol kas per mažai atsiliepimų.

Mieli LDS nariai, nepamirškime, kad minėtame žurnale turime mes patys aprašyti savo kuopų veiklą ir nelaukti, kad kas iš kur kitur tą reikalą atliktų. Nepadėkime šio reikalo į šalį, pradėkime rinkti ir siųsti žinias.

LDS sena narė

— Per pastaruosius trejus metus Mozambiko sostinėje Maputu į naujus butus persikėlė daugiau kaip 200,000 žmonių.

— Pietų Afrikoje per pastaruosius 12 metų aukso kasyklose žuvo 5,500 žmonių.

PIRMOJI KREGŽDĖ SU \$50

"Vilnies" direkcijai ir administracijai paskelbus \$20,000 vaju laikraščio paramai, pirmoji Millie Kancerienė įteikė jį tą fondą \$50. Ji eina "Vilnies" direkcijos išdininčės pareigas ir žino, kad vien iš prenumeratų laikraštis negali išsilaikyti.

Lauksime, kas ją paseks, o gal ir pralenks?

Jei norime, kad laikraštis mus lankytų, tai jį remkime. Netekti laikraščio, tai tas pats, kaip atsirubėti nuo senosios tėvynės, taipgi nuo ilgų metų draugų. Nesant laikraščio, nebus galima pateikti žinių apie draugus. Kiek kas išgalime, prisidėkime su parama ir pasistenkime, kad numatyta suma būtų surinkta.

Birzietė

APTARTI "VILNIES" REIKALAI

Rugpjūčio 4 d. įvyko "Vilnies" bendrovės direktorių posėdis. Nesmagu pranešti, kad net 6 direktoriai neatsilankė. Iš jų trys nėra dalyvavę nuo išrinkimo. Gaila. Kurie dalyvavo, rimtai svarstė laikraštį liečiančius reikalus. Buvo pakelta mintis didinti laikraštį iki 12 puslapių, bet tas klausimas laikinai atidėtas.

Rūpestingai apkalbėtas mašinų išsigijimo reikalas.

J. Marazienė nusiskundė, kad bendradarbiai mažai rašo korespondencijų. Jei norime, kad laikraštys atspindėtų kolonijų veiklą, reikia kolonijų draugams pasirūpinti tą veiklą aprašyti. Tas pats reikia pasakyti ir čekiečiams. Redakcija negali žinoti, kas veikiama Ciceroje, Marquette Parke, Roselande bei kitose kolonijose, jei tų kolonijų veikėjai neparašys ar telefonu nepraneš. Dar kartą prašome daugiau rašyti iš organizacijų veiklos ir aplamai iš lietuvių gyvenimo.

Administracija ir pikniko po stogu komisija raportavo, kad bilietai siuntinėjami ir visas pasiruošimas prie pikniko eina tvarkingai. Piknikas bus rugsėjo 23 d., lenkų salėje, 3312 So. Morgan St.

Sekantis direkcijos posėdis bus rugsėjo 1 d., 2 val. popiet, "Vilnies" salėje. Sekr. J. M-nė

"VILNIES" DIREKCIJOS ŽINIAI

Siuomi primenu "Vilnies" bendrovės direktorių tarybos nariams, kad mūsų posėdis bus rugsėjo 1 d., 2 val. popiet, "Vilnies" salėje. Visi žinome, kad kiekvienam direktoriui posėdyje reikia būtina dalyvauti. Reikėtų apsilaidinti išgyvendinti ir pradėti lankyti posėdžius pastoviai.

Sis posėdis bus paskutinis prieš pikniką, tad teks pasiskirstyti darbus.

Lauksiu visų atsilankant.

Sekr. J. M-nė

VILNIEČIŲ EKSKURSJA IŠVYKO I LIETUVĄ

Grupė "Vilnies" skaitytojų, kurioje yra ekskursantų iš visos plačios šalies: Detroito, Floridos, Kalifornijos, Čikagos ir eilės kitų miestų, apie 30 asmenų, iš Čikagos išvyko rugpjūčio 13 d. ir bus Vilniuje rugpjūčio 16 d. Iš Tarybų Lietuvos grįš rugpjūčio 28 d.

Linkime visiems linksms ir malonios kelionės ir sveikiems bei gerai nusiteikusiems grįžti į namus. Papasakosite mums, kaip sekėsi.

Julija M.

— Gambijoje pereita prie dešimtainės matų sistemos. Ligšiol čia buvo naudota anglų matų ir svorių sistema.

NESMAGI ŽINIA IŠ HOT SPRINGS, ARK.

Rugpjūčio 8 d. vakare prof. B. Kubilius iš Hot Springs, Ark., paskambino telefonu ir pranešė nesmagią žinią, kad buvo labai skaudžiai susirgusi jo mylima žmona Mildred. Liepos 29 d. buvo išvežta į ligoninę. Gydytojai buvo labai susirūpinę... Bet laimė, ji jau jaučiasi geriau ir iki šio žinia pasieks skaitytojus, reikia tikėtis, bus iš ligoninės grįžus. Ją buvo suspaudęs inkstų uždegimas.

Prof. B. Kubilius sakė, kad jo sveikata, ypač akis, buvo pradėjusi atsigausti po susižeidimo automatinos avarijoje, bet sunki žmonos liga ir rūpestis gerokai paveikė ir jo sveikatą. Tačiau žmonai sveikstant ir pats profesorius ima tvirtėti. Jis labai apgailestavo, kad negalėjo nuvykti į Tarybų Lietuvą ir dalyvauti Vilniaus universiteto 400 metų sukaktuvių iškilnėse. Jis buvo gavęs kvietimą.

Labai gaila, kad tokius nuoširdžius ir rūpestingus pažangiečius suspaudė nesėkmės. Linkėtina, kad Mildred ir Benjaminas atgautų sveikatą ir vėl dalyvautų pažangiam judėjime, kaip ir per daugelį metų.

Vilnietė

AFL-CIO SUVAŽIAVIMAS ČIKAGOJE

Čikagoje įvykusiame AFL-CIO vadų suvažiavime nesimatė ilgamečio unijos prezidento Geroge Meany, kuris jau sulaukė 85 metus amžiaus. Sakoma, jį smarkiai kankina artritis. Suvažiavimas vyko Hyatt Regency—Chicago viešbutyje. Suvažiavime tarp kitko buvo siūloma valdžiai suvalstybinti gazolino bendroves.

Platinkime "V" pikniko bilietus

"Vilnies" skaitytojai jau žino, kad mūsų piknikas po stogu įvyks rugsėjo 23 d. lenkų salėje, 3312 So. Morgan St., Čikagoje. Pastaruoju metu nelengva gauti piknikui vieta miške ar parke. Kur seniau buvo piknikams daržai, vieni pakeisti į laukus, kiti kitokiems tikslams. Be to, išvykoms į laukus dar trukdo transportacija. Vieni dėl senyvo amžiaus bijo vairuoti, kitiems gazolinas perbrangus. Beliko pikniką laikyti salėje. Kadangi vasaros laikas kartais pasitaiko šiltas oras, tai ieškoma salės, kurioje nebūtų peršilta. "Vilnies" skaitytojams lenkų salė jau žinoma ir patogi transportacijos atžvildiu.

Pikniko bilietų knygutės pagamintos ir jau išsiuntinėtoms organizacijų veikėjams bei laikraščio skaitytojams. Svarbu nieko nelaukus juos platinti. Juo daugiau bilietų bus išparduota, tuo sėkmingesnis bus piknikas. Kai nėra kam parduoti, tai galima bent vieną knygutę sau užsirašyti. Knygutėje yra \$6 vertės bilietų, bet laikraštis pardavėjui skiria \$1, tai pardavę gražinkite administracijai tik \$5.

Teko nugirsti, kad čekiečiai jau nemažai pardavė knygučių ir gražino šaknelės bei pinigų administracijai. Apie juos vėliau parašysime.

Esam tikri, kad visi suprasite svarbą ir be jokio raginimo padirbėsite ir parduosite visus prisiųstus bilietus. Taipgi, kas tik galės, būtina pasistengti atsilankyti į pikniką rugsėjo 23 d.

Rengimo komisija

Linkėjimai iš Phoenix, Ariz.

Prašau priimti mano nuoširdžiausius linkėjimus. Mano sveikata buvo sušlubavusi, bet dabar šiek tiek pagerėjo. Tikiuosi greitai laiku apsilankyti Čikagoje ir pasimatyti su daugeliu senų draugų.

Pas mus nieko gero. Kaip ir kitur, nelengva gauti gazolino, o jei gauni, turi mokėti iki vieno dolerio 6 centais. Bulvių maišelis doleris 40 c., neriebaus pieno (skim milk)—\$1.50 c. Karštis siekia 116 laipsnių F.

Cia steigiamos įvairios karo bazės, kas rodo, kad kalbame apie taiką, bet ruošiamės karui. Tas šios apylinkės gyventojus prastai nuveikia.

Iki pasimatymo Čikagoje.

Stanley T. Straukas

APLANKĖME VISUOMENĖS VEIKĖJUS

E. IR K. DAMALAKUS

Sužinojė, kad drg. Emilija ir Kostas Damalakai ruošiasi pastoviai apsigyventi saulėtoje Floridoje ir apleidžia savo puikų vasarnamį Stevensville, Mich. sumanėme juos aplankyti ir palinkėti gražaus ir malonaus gyvenimo St. Petersburg, Fla., kur jau turi nusipirkę puikią rezidenciją.

Šeštadienį, rugpjūčio 4 dienos ryte, sėdome į Helen ir Robert Bordner didžiulį automobilį ir penkiese—abu Bordner, jų sūnus Robertukas, K. Danyla ir aš—vykome pas Damalokus. Radome juos darbuose pasinėjusius, nes apšalti namus, kur išgyveno veik 45 metus, nėra taip lengva. Daug vertingų dalykų teko atsisakyti. Pas juos radome iš Kalifornijos atvykusią Emilijos dukrą August ir jos aštuonmetį anūką. Jie padėjo tvarkytis ir sakė, kad rugsėjo pabaigoje Augusta sunkvežimį su būtiniaisiais daiktais vairuos į Floridą.

Apie Emilijos nuopelnus pažangiam judėjime. Ji Čikagoje daug dirbo organizacijose. Buvo LLD 1-mos apskrities sekretorė. Eilę metų buvo laikraščio "Vilnis" bendrovės direkcijos narė. Daug dirbo parengimuose, taipgi "Vilnies" vajuose. Apsigyvenę su velioniu vyrų Andrieju Drobiu Stevensville, Mich., nuo veiklos nenutolo. Ėjo pareigas "Vilnies" direkciijoje, atvažiuodavo į posėdžius bei renginius, nors gyveno už 75 mylių nuo Čikagos. A. Drobiui mirus, renginius ji viena atvykdavo. Susituokus su K. Damalaku, nuo veiklos nenutolo. Tik pradėjus sveikatai menkėti, rečiau matėme parengimuose, bet reikalai jai buvo prie širdies. Asmeniškai ar per telefoną pirmas jos klausimas buvo, kaip stovi "Vilnies" reikalai? Kas veikiama Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijoje Roselando Lietuvių Moterų Klube ir panašiai.

Trumpai suglaudus, floridiečiai susilauks nuoširdžios ir daug dirbusios pažangiam judėjime asmenybės. Tik svarbu, kad po visų gyvenimo vietos pakaitų jos sveikata sutvirtėtų.

Mes dažnai primename spaudoje apie žmonių darbus, kai jie iškeliauja į amžiną poilsį. Manau, kad svarbu priminti gražius darbus iki žmogus yra gyvųjų tarpe.

Nuo savęs ir nuo mano sankeleivių ir visų čekiečių linkiu mieliems drg. E. ir K. Damalakams gražaus ir malonaus gyvenimo saulėtoje Floridoje ir nepamiršti aplankyti mūsų.

Julija Urmonienė

MIRĖ LIETUVIAI

Liepos 23 d. mirė Vanda Kuli-
kauskienė-Romeikaitė, sulaukusi
70 m. a. Gimė Lietuvoje, Ukmergė-
je. Gyveno Kaune ir Jonavoje.
Sioje šalyje išgyveno 31 metus.

Liepos 28 d. mirė Jonas Račkaus-
kas, sulaukęs 75 m. a. Gimė
Lietuvoje, Šveikšnoje, Tauragės ra-
jone. Sioje šalyje išgyveno 30
metų.

Liepos 28 d. mirė Alvina Bartkie-
nė-Gedvainytė, sulaukusi 61 m. a.
Gimė Gary, Ind.

Liepos 31 d. mirė Sigitas Bazi-
liauskas, sulaukęs 57 m. a. Gimė
Lietuvoje, Kybartuose. Sioje šalyje
išgyveno 30 metų.

Rugpjūčio 4 d. mirė Konstancija
Hubienė-Sendzikaitė, sulaukusi se-
natvės. Gimė Lietuvoje, Kybartų
mieste. Sioje šalyje išgyveno 28
metus.

Rugpjūčio 5 d. mirė Pijus Mar-
ma, sulaukęs pusės amžiaus. Gimė
Lietuvoje, Sakių rajone, Griškabū-
džio apylinkėje, Vidgirių kaime.
Sioje šalyje išgyveno 29 metus.

Rugpjūčio 5 d. mirė Juozas M.
Yuknes (Juknis), sulaukęs 93 m. a.
Gimė Lietuvoje, Klovainių apylinkė-
je, Klupčiūnų kaime. Sioje šalyje
išgyveno 72 m.

Rugpjūčio 6 d. mirė Matilda
Varškienė-Cekauskaitė, sulaukusi
56 m. a. Gimė Lietuvoje, Vilkaviš-
kio rajone, Virbalio apylinkėje,
Argentinoje išgyveno 20 metų, o
sioje šalyje 22 metus.

PRIEŠ 4 METUS MIRĖ ANDRIEJUS TOMPKINS

Rodos dar neseniai drg. Andrie-
jus Tompkins-Tamkevičius su mu-
mis veikė pažangos labui, o štai
rugsėjo 4 d. sukaks 4 metai kai
negailėstinga mirtis sustabdė jo
jautriosios širdies plakimą. Jo giliai
liūdi mylima žmona Marytė, sūnus
Stanley ir jo šeima, bet ir visi jį
pažinusieji ir kartu veikė. Jis
rūpinosi pažangios spaudos reika-
lais ir veikė organizacijose, kiek
jėgos ir sąlygos leido.

Jo asmenyje netekome tykaus,
bet labai gilaus ir rūpestingo drau-
go, kuris dar žadėjo ir norėjo daug
reikalingu darbų atlikti, bet, deja,
jo troškimams įgyvendinti mirtis
pastojo kelią.

Mes, kurie jį pažinome ir kartu
su juo dirbome, jo atliktus darbus
ir kartu su jo šeima liūdime, kad
per anksti jam teko mus apleisti.
Pagerbdami jo atminimą, sudėsime
pažadus, kad tęsime jo nebaigtą
kova už pastovios taikos įgyvendi-
nimą pasaulyje, už panaikinimą ne-
teisybės ir skriaudų.

Lai jam bus ramu ilsėtis Lietuvių
Tautinėse kapinėse, kur ilsisi dau-
gelis jo idėjos draugų! **Julija M.**

M. MARQUARDT SVEIKSTA

Jono Marquardt liga ir mirtis
smarkiai paveikė jo žmoną Mortą
Marquardt, su plaučių uždegimu
paguldė ją į ligonio patalą. Dukros
ir sūnaus bei jų šeimų rūpesčiu,
Morta buvo nuvežta į Holy Cross
ligoninę, kur išbuvusi apie porą
savaičių atgavo jėgas ir rugpjūčio 2
d. grįžo iš ligoninės. Jos sveikata
grįžta, dukra pastoviai ją slaugo. Ji
randasi savo namuose, 3509 So.
Union Ave.

Prieš susirgsiant ji buvo iš-
rinkta Ex Mainierių klubo sekreto-
re. Linkiu jai tas pareigas sėkmin-
gai atlikti. **Kaiminka**

METAI BE U. GVERGŽDIENĖS

Rugpjūčio 15 d. suėjo metai, kai
negailėstinga mirtis užgesino Uršu-
lės Gvergždienės gyvenimo liep-
snelę. Si kilni Lietuvos dukra, kaip
ir daugelis jos sesučių, atvyko iš
Lietuvos prieš 73 metus, neturėjusi
progos siekti mokslu. Bet ji atsive-
žė pagarbą žmonėms, norą būti
teisingai, siekti žinojimo, būti nau-
dinga ne tik sau, bet ir visai
žmonijai.

Sukūrusi šeimą su Juozu Gvergž-
diu išauklėjo dvi dukras, Oną ir
Antoinette. Jie rūpinosi dukras
išmokslinti, ko augdami patys ne-
turėjo. Abi dukros tėvų dėka su-
prato, kad tik organizuoti darbinin-
kai gali išreikalauti iš darbdavių
tinkamesnio atlyginimo. Jos stoji į
organizacijas ir kovojo su kitais
darbo draugais.

Velionė priklausė prie pažangių
organizacijų: Amerikos Lietuvių
Moterų Kultūros draugijoje, Rose-
lando Lietuvių Moterų Klubu, LDS
76 kp. LLD 19 kp. Skaitė ir
pinigiškai rėmė laikraštį "Vilnis."
Ji svajoto aplankyti Tarybų Lietu-
va. Bet vis labiau pradėjus širdžiai
silpnėti, net keliskart teko eiti į
ligoninę, tad jos svajonė liko neat-
siektą.

Nežiūrint jos silpnos sveikatos ir
dažnų širdies priepuolių, ji vis
atvykdavo į organizacijų susirinki-
mus bei renginius, lydint jos dukrai
Antoinette Gerdus.

Uršulė palyginus su kitais, išgy-
veno gražų amžių. Mirė sulaukusi
91 metų amžiaus. Iki mirties neprarado
gilaus supratimo ir kuomet
kas ją aplankė, vis teiravosi apie
organizacinę veiklą ir guodėsi, kad
ji norėtų dalyvauti sueigose ir
pasimatyti su draugėmis.

Gaila, kad jos netekome. Garbė,
kad jos dukra minėdama tą liūdną
įvykį, mirties metines, nepamiršo
motinos vardu apdovanoti "Vil-
nies." Ji įteikė "Vilnies" paramai
\$25.

Lai bus Uršulei amžina ramybė!
Vyšnute

VILLA PARK, ILL.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Uršulės Gvergždienės

Mirė 1978 m. rugpjūčio 15 dieną

Liūdni metai praėjo kai iš mūsų tarpo atsiskyrė mylima
mamytė ir močiute Uršulė Gvergždienė. Mes neapsakomai
išsilgome jos meilių pr pamokinančių žodžių bei nurodymų
gyventi ir būti naudingiems ne tik sau, bet ir visuomenei,
užsitarnauti pagarbos.

Mes Jos niekuomet nepamiršime ir gerbsime Jos kilnų ir
brangų atminimą. Mamytės kilniam priminimui įteikiame
"Vilniai" paramos \$25.

ANTOINETTE GERDUS—Duktė
MILES ZALISKO ir Šeima—Anūkas
PATRICIA BAKER ir Šeima—Anukė

BURBANK, ILL.

MIRUS

Juzei Binkienei

Reiškiamo gilią užuojautą velionės sūnams Louis ir jo
žmonai Eleonorai. Albertui ir jo žmonai Susie, sesutei Frances
Rimdžienei ir kitiems giminėms bei idėjos draugams.

Zinokite, kad ir mes kartu liūdime netekusios brangios
draugės.

JUOZAS ir JUZĖ ŽIŪRIAI
Hot Springs, Ark.

ST. PETERSBURG, FLA.

Mirus

Joseph Keisčiūnas

Reiškiamo nuoširdžią ir gilią užuojautą velionies dukroms:
Christine Mack, Chicago, Ill.; Stephanie Patt, Reno, Nev.;
sūnui Paul, San Diego, Cal.; anūkams ir kitiems artimiesiems
bei draugams.

LITHUANIAN SENIOR CITIZEN'S CLUB
St. Petersburg, Florida

ST. PETERSBURG, FLA.

Mirus

Joseph Keisčiūnas

Reiškiamo nuoširdžią ir gilią užuojautą velionies dukroms:
Christine Mack, Chicago, Ill.; Stephanie Patt, Reno, Nev.;
sūnui Paul, San Diego, Cal.; anūkams ir kitiems artimiesiems
bei draugams.

LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS
45 KP. VALDYBA ir NARIAI

Liūdnas mirties prisiminimas

Andriejus Tompkins-Tamkevičius

Liūdnai ir širdį veriančiai
praslinko keturi metai nuo to
mūsų gyvenime skaudaus
įvykio—mirties mylimo vyro,
tėvo, uošvio ir senelio bei
brolio Andriejaus Tompkins,
kurio jautrioji širdis sustojo
plakusi 1975 metais rugsėjo 4
diena.

Mes žinome, kad mūsų
graudžios sąaros bei dejonės
mums Jo negrąžins, bet atė-
jus tai skaudžiai dienai, ku-
rioje prieš keturius metus jis
atsiskyrė iš mūsų visiems
laikams, norisi garsiau sude-
juoti ir priminti jo ir mūsų
draugams, kad jo šviesus
atminimas ir gyvenime duoti

gražūs pamokinimai yra gyvi mūsų mintyse ir širdyse, ir jie
tokie pasiliks iki mūsų krūtinėse širdys plaks.

Nežiūrint, kad vasara šilta,

Bet ji man jau ne ta.

Niekas mano ilgesių ir skausmų nesupras,
Manoji širdis ramybės be Tavo nerar.

Zinau, kad negrįši ir nepaguosi manęs,

Liūdna gyvent be Tavo;

Nepamiršiu tavo kilnių darbų,
Gyvensiu tęsimui jų.

Liūdinti Žmona **MARY TOMPKINS**
Sūnus **STANLEY**, Marti **DORIS**
Anūakai **ANTHONY** ir **JEFFREY**
Broliis **PRANAS** ir kiti Giminės